

Masterplan med formål/synopsis for SPEAM-kurser

Ny målbeskrivelse 2026

K-numre refererer til mest væsentlige kompetence numre i målbeskrivelsen, hvor dele heraf er relateret til kurset

Fase 1 Kurser

Emne:

Introduktion. Den almen medicinske tilgang og lægerolle, 1 dag

Kompetencer:

K118

Synopsis:

Gensidig præsentation og introduktion til SPEAM-kurserne, www.speam.dk og praktiske forhold. Overblik over hoveduddannelsen samt præsentation af DSAM og FYAM. Gennemgang af kerneopgaver og pejlemærker for specialet almen medicin. Refleksioner, teori og gruppearbejde om den almenmedicinske lægerolle på læge-, patient-, praksis-, system- og samfundsniveau. Indførende praktiske og teoretiske forståelsesrammer for arbejdet i specialet.

Formål:

At give uddannelseslægen viden om rammer og indhold i de teoretiske kurser i almen medicin samt en grundlæggende forståelse af den almenmedicinske lægerolle.

Emne:

Øre-Næse-Hals sygdomme, ½ dag

Kompetencer:

K112

Synopsis:

Gennemgang af de hyppigste ØNH-tilstande i almen praksis med fokus på basal undersøgelse (otoskopi, næse- og svælgundersøgelse, tympanometri, vurdering af høretab, tinnitus og svimmelhed), kliniske fund og alarmsymptomer. Diagnostik og håndtering af akutte og kroniske øreproblemer, rinitis/rinosinuitis, næseblødning, snorken/søvnapnø, tonsillitis og peritonsillær absces. Rationel brug af farmaka og paraklinik, samt indikationer for henvisning og samarbejde med ØNH-specialister. Fokus på at skelne ukomplicerede tilstande fra symptomer, der kræver hurtig vurdering eller visitation samt kommunikation om usikkerhed og patientinvolvering.

Formål:

At uddannelseslægen opnår grundlæggende viden og kliniske færdigheder i håndtering af hyppige ØNH-tilstande, herunder basal undersøgelse, styrkelse af diagnostisk sikkerhed, identifikation af alarmsymptomer og rationel behandling/visitation.

Emne:

Øjensygdomme, ½ dag

Kompetencer:

K110

Synopsis:

Gennemgang af hyppige øjensymptomer og -tilstande i almen praksis, herunder rødt øje, konjunktivale gener, infektioner, tørhed, allergi og traumer. Praktisk håndtering af overfladiske fremmedlegemer og abrasio cornea. Basal øjenundersøgelse og synstavle. Vurdering af synsførstyrrelser, skelen og synsnedsættelse. Fokus på at identificere alarmsymptomer og visitere alvorlige tilstande som akut glaukom, iritis, nethindeløsning og amaurosis. Øjensymptomer som led i systemiske sygdomme, herunder visitering til videre udredning.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i vurdering og initial håndtering af almindelige øjensygdomme samt evnen til at skelne mellem ufarlige tilstande og symptomer, der kræver akut eller subakut henvisning.

Emne:

Risikovurdering, profylakse og screening, 1 dag

Kompetencer:

K101, K323

Synopsis:

Klinisk håndtering af typiske almenmedicinske problemstillinger i forhold til screening. Forskel mellem systematiserede og ikke systematiserede programmer. Gennemgang af kvarternær forebyggelse, herunder undgåelse af overdiagnostik/overbehandling.

Kunne udføre forebyggelseskonsultationer for primær (raske patienter), sekundær (screening af risikogrupper) og tertiær (forebyggelse af tilbagefald/ forværring af kendt sygdom) profylakse, herunder kunne anvende relevante teknikker til motivationssamtaler.

Brug af samtaleværktøjer til italesættelse af sundhedsudfordringer, risikoformidling og fælles beslutningstagning. Vejledning angående KRAM faktorer, allergi og miljø (herunder arbejdsmiljø). Vurdering af patienternes risikoprofil og behandlingsindikation inden for hyppige problemstillinger i praksis, som f.eks. osteoporose, kardiovaskulær sygdom eller nyresygdom.

Formål:

Systematik og kontinuitet i relation til forebyggelse i almen praksis.

Emne:

Ledelse i almen praksis 1, 1 dag

Kompetencer:

K119, K120

Synopse:

Kurset omhandler den daglige ledelse og organisering af almen praksis med fokus på rollen som leder, administrator og organisator. Der arbejdes med principper for klinikkens drift, herunder planlægning af patientkontakter, arbejdstilrettelæggelse, prioritering og anvendelse af IT-værktøjer i klinisk praksis. Refleksioner over ledelsesmæssige dilemmaer og ledelsesopgaven i almen praksis med fokus på udvikling af ledelseskompetencer gennem hele hoveduddannelsen. Undervisningen omfatter samarbejde og arbejdsfordeling mellem klinikkens faggrupper, supervision og kompetenceudvikling af personale samt kendskab til arbejdsgange og håndtering af ændringer i den daglige drift. Endvidere inddrages udvikling og implementering af kliniske instrukser, refleksion over organisationsstruktur samt rationel medicinordination, herunder kendskab til rekommendationslister og medicindatabaser.

Formål:

At sikre viden om opbygning af almen praksis og kendskab til den daglige ledelse, så uddannelseslægen får fokus på ledelseskompetencer gennem hele hoveduddannelsen.

Emne:

Rammer & vilkår for almen praksis, ½ dag

Kompetencer:

K119, K120

Synopse:

Gennemgang af administrative og organisatoriske rammer for almen praksis med fokus på overenskomst, aftalegrundlag og praksisdriftens vilkår. Anvendelse af den gældende aftale for almen praksis, den nationale opgavebeskrivelse samt de forpligtelser og muligheder, der knytter sig hertil. Der arbejdes med forståelse for overenskomstens betydning for lægearbejdet, herunder økonomiske forhold, ydelsesstruktur, ydelsesmønstre og aktivitetsstyring, herunder klinik+. Kendskab til den nationale (KIAP) og de regionale kvalitetsudviklingsenheder og deres tilbud, herunder kvalitetsmonitorering og kvalitetsudvikling med anvendelse af data fra journalsystemer, forløbsplaner og databaser samt værktøjer til sammenligning af aktivitets- og ydelsesmønstre. Desuden gennemgås regler vedrørende patientrettigheder, herunder telefongængelighed, konsultationstyper, ventetider og tidsmæssige rammer.

Formål:

At give uddannelseslægen indblik i de overordnede rammer, aftaler og vilkår for arbejdet i almen praksis samt forståelse for, hvordan overenskomst, økonomi og regulering påvirker klinisk arbejde og praksisorganisation.

Emne:

UTH, klager, ½ dag

Kompetencer:

K119

Synopse:

Kurset omhandler håndtering af utilsigtede hændelser (UTH) og klagesager i almen praksis med fokus på patientsikkerhed, læring og kvalitetsudvikling. Gennemgang af klagesystemets organisering, rettigheder og pligter samt introduktion til UTH-systemets anmeldelse og sagsgang, herunder betydning for tværsektorielt samarbejde. Der arbejdes med analyse af hændelser, forebyggelse af gentagelser og udvikling af en åben læringskultur i praksis. Desuden inddrages de personlige og professionelle reaktioner på fejl og klager, herunder refleksion over faglig identitet og perfektionisme. Gennem cases introduceres en metode til perspektivskifte med henblik på læring og professionel robusthed, herunder vejledning i at bruge kolleger og lægeforening.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i at håndtere utilsigtede hændelser og klagesager fagligt, juridisk og professionelt samt at forstå systemets rammer og egne handlemuligheder. Derudover at understøtte en refleksiv og læringsorienteret tilgang til fejl og klager, herunder at fremme kollegial støtte, personlig robusthed og patientsikkerhed i almen praksis.

Emne:

Hudsygdomme, 1 dag

Kompetencer:

K111

Synopse:

Gennemgang af de hyppigste hudsygdomme i almen praksis med fokus på systematik i undersøgelse, beskrivelse og diagnostik af hudforandringer hos børn og voksne. Centrale faglige termer introduceres og anvendes i casebaserede drøftelser. Der arbejdes med at skelne ufarlige og forbigående tilstande fra sygdomme, der kræver udredning, behandling eller henvisning. De mest relevante hudlidelser gennemgås, herunder atopisk dermatitis, psoriasis, seborroisk dermatitis, acne, rosacea, infektioner (impetigo, svamp, scabies), virale og medikamentelle eksantemer samt hånd- og fodlidelser. Kløe, hudpleje og forebyggelse indgår som centrale elementer. Der fokuseres på hudsymptomer som mulig manifestation af systemisk sygdom samt vurdering af benigne kontra malignitetssuspekterte læsioner. Indikationer for fjernelse af mindre hudtumorer og når der bør henvises til dermatolog gennemgås. Indikation for og udførelse af hudbiopsi. Undervisningen er praksisorienteret med fokus på implementerbare diagnostiske strategier og håndtering i klinikken.

Formål:

At styrke uddannelseslægens evne til systematisk at vurdere, diagnosticere og håndtere almindelige hudsygdomme i almen praksis samt identificere tilstande, der kræver behandling eller videre visitation.

Emne:

Allergiske lidelser og astma, 1/2 dag

Kompetencer:

K111

Synopse:

Gennemgang af de hyppigste allergiske tilstande og astmasymptomer i almen praksis med fokus på ætiologi, patofysiologi og klinisk præsentation. Basale og praksisnære udredningsstrategier gennemgås, herunder principper for lungefunktionsundersøgelse, priktest og tolkning af specifik IgE/RAST. Der arbejdes med diagnostiske overvejelser ved inhalationsallergi, fødevareallergi og medikamentel allergi samt håndtering af patienter med høfeber. Udrednings- og behandlingsprincipper for astma gennemgås med vægt på symptomkontrol, inhalationsteknik og opfølgning. Der indgår rådgivning om kontaktallergi, herunder arbejdsrelaterede ekspositioner, og kriterier for viderevisitation til speciallæger. Undervisningen er casebaseret og interaktiv med fokus på implementerbare redskaber i klinisk praksis.

Formål:

At styrke uddannelseslægens evne til at udrede, behandle og visitere patienter med allergi og astma i almen praksis, herunder anvendelse af relevante tests og vurdering af behov for videre udredning.

Emne:

Socialmedicin og attester, 1/2 dag

Kompetencer:

K215

Synopse:

Gennemgang af relevant lovgivning, økonomiske forhold, regler og etiske principper ved afgivelse af lægeerklæringer, herunder håndtering af interessekonflikter og udlevering af oplysninger til tredjepart. Attestnøglen på læger.dk indrages.

Formål:

Uddannelseslægen skal styrkes i at kunne varetage de socialmedicinske opgaver, der er forankret i almen praksis, herunder korrekt udfyldelse af socialmedicinske og arbejdsrelaterede attester, derudover kunne indgå i tværfagligt samarbejde med myndigheder og øvrige aktører samt vurdere forhold vedrørende kørekort og erhvervsbetingede lidelser.

Emne:

Hjertesygdomme, ½ dag

Kompetencer:

K102, K103, K204, K210

Synopse:

Diagnostik, behandling og forebyggelse af hyppige kardiologiske problemstillinger i almen praksis. Der gennemgås primær og sekundær profylakse samt relevant udredning i almen praksis, herunder hvilke undersøgelser der kan varetages i praksis, og hvornår henvisning er indiceret. Principper for den optimale henvisning samt kendskab til "red flags" med behov for akut eller subakut specialistvurdering indgår. Undervisningen har fokus på hypertension, hyperlipidæmi, atrieflimren og andre arytmier, synkope, iskæmisk hjertesygdom, hjertesvigt og venøs tromboemboli med udgangspunkt i gældende behandlingsvejledninger, herunder Dansk Cardiologisk Selskabs anbefalinger. Der lægges vægt på samarbejde og hensigtsmæssig udredning og behandling i almen praksis.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i en helhedsorienteret, fagligt kompetent og tryk håndtering af kardiologiske problemstillinger i almen praksis, så der kan skelnes mellem benigne og alvorlige årsager til brystmerter. At kunne varetage initial udredning, behandling og henvisning ved mistanke om AKS og alvorlige behandlingskrævende arytmier.

Emne:

Mave-tarm lidelser, ½ dag

Kompetencer:

K208

Synopse:

Gennemgang af udredning, behandling og visitering af patienter med akutte og kroniske smertetilstande i maven og afføringsændringer (f.eks. dyspepsi og reflux, colon irritabile, obstipation og diarré, stenedløse smerter). Herunder fokus på undervisning i at kunne erkende og agere på symptomer foreneligt med cancer, akutte abdominale tilstande (f.eks. akut appendicit, ileus og pankreatit), gynækologiske akutte tilstande (f.eks. ektopisk graviditet, torkveret ovarie eller rumperet ovariecyste), inflammatoriske tarmlidelser og abdominale karlidelser. Håndtering af patienter med gener fra endetarmen, herunder hæmorider, analkløe, fissurer, blødning og soiling samt have kendskab til psykosomatiske abdominale smertetilstande. Kunne informere patienten, som skal henvises til endoskopi.

Formål:

At sikre uddannelseslægen en helhedsorienteret, fagligt kompetent og tryk håndtering af patienter med mavesmerter og anal gener i almen praksis. At kunne varetage initial udredning, behandling, identifikation af alarmsymptomer og henvisning ved relevante problemstillinger, herunder akut abdomen.

Emne:

Konsultationsprocessen, 1 dag

Kompetencer:

K301, K322

Synopse:

Gennemgang af den personcentrerede konsultationsproces med fokus på relation, kontinuitet og en holistisk tilgang. Fokus på læge-patient-relationen som grundelement. Konsultationens struktur, centrale faser og principper. Træning i håndtering af konsultationer, udforskning af patientens tanker, bekymringer og forventninger, brug af kommunikationsteknikker, kvitteringer og tydelig adskillelse af patientens del og lægens del samt udvikling af fælles plan og opfølgning. Der arbejdes med læge-patient-relationen og betydningen af sociale, kulturelle og individuelle forhold. Introduktion til teorier og modeller om relationelle mekanismer i læge-patient-relationen til forståelse af både patientens indre processer og de dynamikker, der

opstår i mødet med patienten. Betydningen af metode til at håndtere faglige, strukturelle og emotionelle udfordringer i konsultationen.

Formål:

At styrke uddannelseslægens evne til at gennemføre en struktureret, personcentreret konsultation og at kunne skabe en tillidsfuld læge-patient-relation.

Emne:

Supervision, 1 dag

Kompetencer:

K116, K118, dele af K322

Synopse:

Teoretisk og praktisk introduktion til supervision, både egen supervision og supervision af andre. Gennemgang af centrale principper for supervision og vigtige elementer i supervisionsfeltet. Fokus på, hvordan supervision kan give redskaber og erkendelser til at styrke lægens metode, håndtere pres, forståelse af relationelle mekanismer og indsigt i både patientens indre processer og egne reaktioner og udvikle en bæredygtig praksis. Der arbejdes med supervision af kursisternes egne patient cases/videoer af konsultationer, samarbejdsproblemer og klagesager. Supervision kobles til livslang læring, selvrefleksion, kompetenceudvikling og lægens ansvar for egen trivsel og professionel udvikling, herunder styrke evnen til at kunne drøfte faglig usikkerhed konstruktivt med andre.

Formål:

At give uddannelseslægen redskaber til at modtage og give supervision, styrke refleksionsevnen og udvikle en sikker, bæredygtig og metodisk arbejdsform. Målet er at øge trivsel, forebygge udbrændthed og støtte kontinuerlig faglig og personlig udvikling.

Emne:

Gynækologi og svangreomsorg, 1 dag

Kompetencer:

K114, **K213**, K115, **K214** (S19, S20, S21, S22)

Synopse:

Gennemgang og fokus på udredning, behandling og visitation af hyppige gynækologiske problemstillinger i almen praksis, herunder underlivssmerter, blødningsforstyrrelser, udflåd, urogynækologiske gener, gener fra vulva og vagina, prolapsproblematik, underlivsinfektioner og klimakterielle gener.

Håndtering af svangreomsorg i almen praksis, herunder niveauinddeling, identifikation og visitation ved graviditetsrelaterede problemstillinger, gravide med kronisk sygdom og komplikationer før og efter fødslen samt sikre hensigtsmæssige sektorovergange og samarbejde med relevante samarbejdspartnere.

Formål:

At sikre en helhedsorienteret, fagligt kompetent og tryk håndtering af gynækologiske problemstillinger og

svangre i almen praksis, med fokus på patientinddragelse, kliniske dømmekraft og korrekt henvisning til rette instans ved behov.

Emne:

Bevægeapparatslidelser 1+2, 2 dage

Kompetencer:

K105, K309

Synopse:

Kurset omhandler systematisk udredning, behandling og visitation af patienter med akutte og kroniske smerter i muskler, led og bindevæv hos patienter i almen praksis. Der arbejdes praktisk med undersøgelsesteknikker for ryg, nakke, skulder, hofter, knæ og fod med fokus på funktionsvurdering, traumemekanisme, kliniske fund og identifikation af alarmsymptomer. Hyppige tilstande gennemgås, herunder degenerative, inflammatoriske, infektiøse og reaktive led lidelser, artrose, artralgi, idrætsskader, frakturer, overbelastningstilstande og kroniske non-maligne smerter. Rygsmerter behandles særskilt med fokus på differential diagnostik mellem uspecifikke og alvorlige årsager, herunder inflammatorisk og malign sygdom. Principper for non-farmakologisk og farmakologisk behandling, fysioterapi, træning, rehabilitering, sygemelding, socialmedicinske aspekter samt håndtering af polyfarmaci. Indikationer for billeddiagnostik og henvisning til reumatolog eller ortopædkirurg gennemgås. Shared care-principper ved kroniske inflammatoriske sygdomme gennemgås, inklusive monitorering, medicinske forholdsregler og samarbejde med speciallæger. Kurset er praksisorienteret og indeholder praktisk træning, herunder led undersøgelse og relevante procedurer.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i systematisk undersøgelse, diagnostik, behandling og visitation af patienter med ryg- og ledsmerter samt håndtering af akutte og kroniske bevægeapparatslidelser i almen praksis, herunder rehabilitering og socialmedicinske problemstillinger.

Emne:

Misbrug, ½ dag

Kompetencer:

K101, K206, K319

Synopse:

Gennemgang af misbrugspatienten i almen praksis. Identificering og vurdering af risikoadfærd samt håndtering af patienter med begyndende eller etableret misbrug af alkohol, tobak, vanedannende medicin og euforiserende stoffer. Fokus på anvendelse af risikovurderingsværktøjer, motivere til livsstilsændringer og gennemføre forebyggelseskonsultationer på primært, sekundært og tertiært niveau. Gennemgang af relevante behandlingstilbud, rådgivning om afrusning og abstinensbehandling samt indgå i tværfagligt samarbejde efter behov.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetence i forhold til forebyggelse, identificering og håndtering af misbrug på tværs af stofgrupper, alkohol, medicin, euforiserende stoffer etc. gennem tidlig opsporing, motiverende

samtale, korrekt håndtering af abstinenser og kendskab til relevante behandlings- og samarbejdsmuligheder, så patienterne kan tilbydes sikker, sammenhængende og effektiv behandling.

Emne:

Tværkulturel medicin, ½ dag

Kompetencer:

K116, K318

Synopse:

Mødet i almen praksis med patienter med anden etnisk baggrund end dansk med forståelse for sygdoms- og sundhedsopfattelser, tidligere traumer og sociale vilkår. Kursisten undervises i personcentreret kommunikation i komplekse konsultationer, herunder brug af tolk og tilpasning til patientens kulturelle og sproglige forudsætninger. Derudover fokus på inddragelse af kulturelle, sociale og samfundsmæssige faktorer i vurdering og behandling samt samarbejde tværfagligt med relevante aktører, såsom RCT-centre, kommunale instanser og indvandrermedicinske enheder.

Formål:

At uddannelseslægen styrkes i at kunne yde helhedsorienteret og kulturelt sensitiv behandling til patienter med anden etnisk baggrund end dansk ved at støtte patientens netværk og etablere fælles behandlingsplaner i samarbejde med relevante fagpersoner og instanser.

Emne:

Børn & unge 1, 1 dag

Kompetence:

K107, K306, K307

Synopse:

Kurset omhandler håndtering af somatiske problemstillinger hos børn og unge i almen praksis med fokus på udredning, behandling og visitation. Der arbejdes med tidlig opsporing af børn med særlige behov, herunder børn truet i deres somatiske, psykiske eller sociale trivsel og udvikling, herunder medfødte og kroniske lidelser, udviklingsforstyrrelser samt tegn på omsorgssvigt, vold og seksuelle overgreb, herunder lægens underretningspligt. Undervisningen omfatter primær udredning og behandling af hyppige pædiatriske problemstillinger, herunder bevægeapparatsklager, mavesmerter (somatiske og funktionelle), symptomer fra øvre luftveje samt vurdering af alvorlige infektionssygdomme med behov for indlæggelse (f.eks. led hævelse, påvirket almentilstand, nakkerygstivhed, kardiopulmonale sygdomme, pettekier, smerter og dehydrering). Der inddrages desuden vurdering af barnets normale udvikling, rådgivning om smitteforhold samt håndtering af børn med hovedpine, anfalds fænomener og akutte kramper. Kurset er praksisnært med fokus på klinisk vurdering, tidlig identifikation og rettidig visitation til pædiatrisk regi og andre relevante samarbejdspartnere.

Formål:

At sikre uddannelseslægen en helhedsorienteret, fagligt kompetent og tryk håndtering af pædiatriske problemstillinger i almen praksis, herunder at identificere børn med behov for videre udredning, behandling eller henvisning samt iværksætte relevant initial indsats.

Emne:

Urinvejslidelser, ½ dag

Kompetencer:

K209

Synopse:

Gennemgang af hyppige, herunder akutte og kroniske urinvejsklager hos børn og voksne, herunder ukomplicerede/komplicerede UVI, pyelonefritis, recidiverende UVI, dysuri uden infektion, inkontinens, urinvejssten og prostataproblemer. Brug og tolkning af urinstix, dyrkning, anamnese samt anvendelse af væske- og vandladningsskema og Dan-PSS. Identifikation og visitation af hæmaturi og symptomer til urologiske pakkeforløb. Håndtering af tilstande fra penis og scrotum (Torsio, epididymitis, orchitis, testistumorer, cysto-/hæmato-/spermatocoele) samt prolapsrelaterede gener. Fokus på, hvad der kan udredes og behandles i almen praksis og hvad der skal henvises videre, rationel antibiotika og farmaka valg, og forløbsbeskrivelser.

Formål:

At uddannelseslægen opnår sikker diagnostik, behandling og visitation af urinvejslidelser i almen praksis, herunder korrekt brug af urintest, vurdering af komplicerede forløb, herunder visitering til pakkeforløb.

Emne:

Sexologi, ½ dag

Kompetencer:

K118

Synopse:

Gennemgang af hyppige seksuelle problemer hos mænd og kvinder, herunder nedsat lyst, smerter, erektil og ejakulatorisk dysfunktion, orgastiske problemer samt seksuelle gener ved sygdom, behandling og medicin. Basal udredning, rådgivning, visitation og samarbejde med relevante partnere. Forløbsbeskrivelser. Træning i kommunikation om seksualitet og tabuiserede emner, normalisering og inklusiv respektfuld tilgang. Seksualitet i forskellige livsfasen, seksuelle minoriteter, kønsidentitet og kønsinkongruens.

Formål:

At styrke uddannelseslægens kompetencer i at identificere, håndtere og visitere seksuelle problemer i almen praksis, herunder styrke viden om seksuel sundhed, seksuelle dysfunktioner og psykosociale aspekter ved seksualitet. Fokus er på helhedsorienteret, normaliserende og inkluderende kommunikation.